

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Väestöterveyden edistäminen perusterveydenhuollossa 2008

Tuloksia: Sitoutuminen ja johtaminen

Tampere 29.1.2009

Väestöterveyden edistämisen johtamisrakenne - kuusi näkökulmaa

- ***Sitoutuminen***
- ***Johtaminen***
  - ***Valikoima alustavia tuloksia***
- **Seuranta ja tarvearviointi**
- **Ohjelmat ja yhteiset käytännöt**
- **Voimavarat ja osaaminen**
- **Osallisuus**

Sitoutuminen: Asenneilmasto

- **Esitettiin 8 väittämää - samoja kuin 2005**
  - **Vastaaminen:**
    - **Erittäin samaa mieltä**
    - **Samaa mieltä**
    - **Eri mieltä**
    - **Täysin eri mieltä**
  - **Tulostettiin samaa mieltä vastanneiden osuudet**
- Huomattava: Tulos riippuu vastaajasta**
- *Onko johtoryhmän vai yksittäisen henkilön vastaus - emme tiedä!*
  - *Tulokset vain suuntaa antavia*

Väitteitä 1. Samaa mieltä

	2005	2008
”Terveyskeskuksesta puuttuu terveyden edistämisen osaamista.”	24 %	10 %
”Ei ole käytettävissä terveyskeskukselle sopivia terveyden edistämisen menetelmiä”	20 %	9 %

Väitteitä 2. Samaa mieltä

	2005	2008
"Terveyskeskuksen mahdollisuuksia vaikuttaa väestön terveyteen pidetään pieninä"	32 %	20 %
"Toiminnan vaikuttavuudesta ei ole riittävän luotettavaa tietoa"	46 %	38 %

Väitteitä 3. Samaa mieltä

	2005	2008
"Ohjelmat ja suositukset tukevat huonosti terveyskeskuksen arkityötä"	53 %	41 %
"Seutuyhteistyötä liian vähän"	69 %	56 %
"Muut asiat koetaan terveyden edistämistä tärkeämmiksi"	76 %	63 %
"Terveyden edistäminen on käsitteenä moniselitteinen"	88 %	85 %

Sitoutuminen:

TK - 2015 -kansanterveysohjelma

Keskusteltu/päätetty, osuus %

	2005	2008
Luottamushenkilöhallinto	20 %	27 %
Johtoryhmä	42 %	52 %
Hoitohenkilöstö	47 %	63 %
Lääkärit	33 %	46 %

Sisältyykö terveystakeskukseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan **2005/2008**

Terveys 2015 -ohjelman tavoitteita?

	2005	2008	
Tyytyväisyys terveystalveluihin	81 %	84 %	+3
Yli 75 -vuotiaiden toimintakyky	74 %	80 %	+6
Lasten hyvinvointi ja terveys	74 %	85 %	+11
Nuorten tupakointi	61 %	64 %	+3
Nuorten alkoholi ja huumeet	50 %	62 %	+12
Terveyserojen vähentäminen	26 %	55 %	+29
Nuorten miesten tapaturmat/väkivalta	20 %	23 %	+3

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2008

Terveys 2015 -ohjelman tavoitteita

Pienet ja suuret terveystakeskukset

	Pienet ->10 000	Suuret 50 000	
Tyytyväisyys terveystalveluihin	84 %	85 %	+1
Yli 75 -vuotiaiden toimintakyky	78 %	85 %	+7
Lasten hyvinvointi ja terveys	79 %	90 %	+11
Nuorten tupakointi	61 %	64 %	+3
Nuorten alkoholi ja huumeet	57 %	95 %	+38
Terveyserojen vähentäminen	47 %	80 %	+33
Nuorten miesten tapaturmat/väkivalta	26 %	50 %	+24

Sitoutuminen:

Terveyden edistämisen laatusuositus 2006 **Keskusteltu/päätetty, osuus %**

	Ei lainkaan	Keskusteltu/ päätetty
Luottamushenkilöhallinto	44 %	22 %
Johtoryhmä	21 %	41 %
Hoitohenkilöstö	16 %	59 %
Lääkärit	32 %	38 %
Suun terveydenhuolto	26 %	38 %

Sitoutuminen/Johtaminen: **Kuntatarkastus 2007**

Arvioitu terveyskeskuksen toimintaa seuraavissa asioissa/
kansanterveyslain muutoksen toimeenpano

***Kuntatarkastuksessa tulisi arvioida, onko
toiminnassa noudatettu voimassa olevaa
lainsäädäntöä***

Arvioitu toimintaa

- **Väestön terveyden seuranta** **38 %**
- **Terveysnäkökohtien huomioon ottaminen kaikessa toiminnassa** **34 %**

Sitoutuminen/johtaminen:

Luottamushenkilöstön/JORYn valtuustokauden 2005-2008 aikana hyväksymät/päivittämät ehkäisyohjelmat

	2005	2008	
• Diabetes	78 %	70 %	- 8
• Päihdehaitat		65 %	
• Suun terveyden edistäminen		59 %	
• Terveysliikunta		52 %	
• Ravitsemus		51 %	
• Lapset/vanhemmilla ongelmia		51 %	
• Tupakointi		48 %	
• Sydäntaudit	53 %	46 %	- 7
• Seksuaaliterveys		44 %	
• Masennus		41 %	
• Terveyserojen kaventaminen		31 %	
• Itsemurhat	14 %	20 %	+ 6
• Koti/vapaa-ajan tapaturmat		17 %	

Johtaminen: **Johtamisvastuu JORYssä**

2005: Terveyden edistämisen johtamisesta
terveyskeskuksessa vastaava henkilö

Kyllä **67 %**

2008: Onko terveyskeskuksen johtoryhmässä
jäsen, joka vastaa terveyskeskuksen
toiminnasta väestön terveyden
edistämiseksi"

Kyllä **71 %**

Johtaminen:

Terveyskeskuksessa terveyden edistämisen/ehkäisevän työn hallinnollinen yksikkö

	<i>On</i>	<i>Valmisteilla</i>
<u><i>Koko maa</i></u>	<u>14 %</u>	7 %
<u>Väestömäärä:</u>		
alle 5000	3 %	0 %
5 000-9 999	9 %	7 %
10 000-19 999	5 %	9 %
20 000-49 999	25 %	14 %
50 000+	48 %	5 %

Johtaminen:

TE -johdon vastuuhenkilöitä/erityistyöntekijöitä

	<i>Ylilääk-</i>	<i>Ylihoit.</i>	<i>TE</i>	<i>TE</i>	<i>Tkasv.</i>
			<i>osastonh.</i>	<i>yhdysh. suunn.</i>	<i>yhd.h.</i>
<u><i>Koko maa</i></u>	37 %	64 %	51 %	9 %	52 %
<u>Väestömäärä:</u>					
alle 5000	37 %	56 %	65 %	0 %	58 %
5 000-9 999	27 %	50 %	43 %	0 %	62 %
10 000-19 999	33 %	63 %	38 %	3 %	45 %
20 000-49 999	43 %	81 %	52 %	12 %	48 %
50 000+	55 %	79 %	70 %	53 %	35 %

Johtaminen:

Määritelty tärkeimmät väestön terveysongelmat ja niiden mittarit vuoden 2009 toiminta- ja taloussuunnitelman valmisteluun

	<i>Ongelmat</i>	<i>Mittarit</i>
<u><i>Koko maa</i></u>	60 %	39 %
<u>Väestömäärä:</u>		
alle 5000	47 %	27 %
5 000-9 999	48 %	23 %
10 000-19 999	64 %	42 %
20 000-49 999	69 %	56 %
50 000+	81 %	60 %

Johtaminen:

Sovittu sairaanhoitopiirin kanssa
sairaanhoitopiirin tehtävistä

- ***Terveyden edistämisen
alueellinen koordinaatio*** **40 %**
- **Diabeteshaittojen vähentäminen** **57 %**
- **Masentuneisuuden vähentäminen** **43 %**
- **Päihdehaittojen vähentäminen** **36 %**
- **Tupakoinnin vähentäminen** **27 %**

Johtaminen:

Talousarviossa erityinen momentti terveyden edistämiseen/
ehkäisevään työhön

	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>
<u>Koko maa</u>	13 %	15 %	20 %	23 %
<u>Väestömäärä:</u>				
alle 5000	12 %	18 %	21 %	20 %
5 000-9 999	5 %	5 %	9 %	7 %
10 000-19 999	10 %	10 %	15 %	21 %
20 000-49 999	19 %	23 %	29 %	30 %
50 000+	35 %	33 %	40 %	52 %

Päätelmiä

- **Terveyskeskusten välillä edelleen suuria eroja**
- **Noin joka kolmannessa terveyskeskuksessa vastaukset viittaavat sitoutumiseen ja suunnitelmalliseen johtamiseen**
- **Noin joka toisessa terveyskeskuksessa on vaikea nähdä merkkejä aidosta sitoutumisesta ja johtamisesta**
- **Muutokset vuodesta 2005 vuoteen 2008 viittaavat sitoutumisen ja johtamiseen vahvistumiseen muutamissa terveyskeskuksissa**
  - erityisesti suurissa terveyskeskuksissa
- **Väestön terveyden edistäminen**
  - ***harrastusluonteista***
  - ***ei kaikille terveyskeskuksille/perusterveydenhuollolle kuukuva ydintehtävä***

Kiitos mielenkiinnosta!

